1892 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 6 (18), ԿԻՐԱԿԻ

№ 142—ՏԱՄՆԵԻՄԻԿԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ—№ 142

ԿԻՐԱԿԻ, ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 6 (18) 1892

ԱՐՋԱԳԱՆՔ

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

Հրատարակվում է չորեքշաբթի, ուրբաթ և կիրակի օրերը։

Տարեկան գինն է 10 ռուբլի, կէս տարուանը 6 ռուբլի, 3 ամսուանը 3 ռ. և մի ամսուանը 1 ռ.։ Առանձին համարը 7 կոպէկ։

Խմբագրութիւնը բաց է ամեն այն օր 10—1 ժամը (բացի կիրակի և տօն օրերից)։

Հաժանորդագրութիւնն ընդունվում է խմբագրատանը և կենդրոնական գրավաճառանոցում։

Յայտարարութիւնն ընդունվում է ամեն լեզուով։

Յասցէն՝ Тифлисъ, Редакція „Ардзагангъ“. կամ՝ Tiflis, Rédaction „Ardzagang“.

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ։

„ԱՐՋԱԳԱՆՔԸ“ ԱՌԱՋԻԿԱՑ 1893 ԹՈՒԻՆ

„ԱՐՋԱԳԱՆՔ“

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

(ՏԱՍՆՈՒԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ)

Առաջիկայ 1893 թուին «ԱՐՋԱԳԱՆՔԸ» կը հրատարակուի այժմեան դիրքով և նոյն ծրագրով։ Թերթը կը ստանայ «Հիւսիսային դործակալութեան» հեռագիրները։

«Արձագանքը» լոյս է տեսնում շաբաթը երեք անդամ—չորեքշաբթի, ուրբաթ և կիրակի օրերը։

«ԱՐՋԱԳԱՆՔԻ» տարեկան գինը 10 ռուբլի է, կէս տարուանը—6 ռ., երեք ամսուանը—3 ռ. և մի ամսուանը—1 ռուբլի։

Բաժանորդագրութիւնն ընդունվում է ԽՄԲԱԳՐՈՑԱՆՔ (Երևանեան հրապարակի և Միջի-Փողոցի անկիւնը, քաղաքային տան հանդէպ) և ԿԵՆԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑՈՒՄ։

«ԱՐՋԱԳԱՆՔԻՆ» օտար քաղաքներից դրուել ցանկացողները պէտք է դիմեն հետևեալ հասցէով՝ Тифлисъ, Редакція газеты «Ардзагангъ». իսկ արտասահմանից՝ Tiflis, Rédaction du journal arménien «Ardzagang».

Մեր այն հին բաժանորդներին, որոնք կը ցանկան 1893 թուին ևս «Արձագանք» ստանալ, խնդրում ենք մինչև դեկտեմբերի 20-ը նորոգել իրանց բաժանորդագրութիւնը, որպէսզի միջոց ունենանք կարդադրելու, որ սկզբից իսկ համարները ցանկալի ճշտութեամբ ուղարկուին։

Յայտարարութիւններ ընդունվում են ըստ հայերէն և ըստ օտար լեզուներով։

Եկող 1893 տարուան այժմէն իսկ ստորագրուղ բաժանորդները՝ տատը ռուբլի չատուցանելով «Արձագանքի» համարները կը ստանան գրուելու օրից սկսած։

Խմբագիր-հրատարակիչ՝ ԱՒԳԻԱՐ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ.—Պատասխան պ. Դ. Խալաթեանցին։ Հուխարայի էմիրը։ Բժ. պ. Թամամշեան։ Բաթումից։ Ս. Իչմիածնից։ Լօռիի գործարանատէրերի որոշումը։ Ելևմտից նախարարութեան աստիճանաւոր պ. Պալտով։ Բաքուից։ Բաքուից։ Նամակ Կարսից։ Նամակ Երևանից։ Նամակ Ախալցխայից։ Նամակ Նոր-Նախիջևանից։ Հայկական թատրոն։ Գաւառական դերասանների և դերասանուհիների «աւետաց երկիրը»։ Խօլեբայի ընթացքը Ռուսաստանի նահանգներում։

ԳԵՂԻՒՏՈՆ։—Գոյութեան կռիւը։
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ,
ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ։
ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ։
ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ Պ. Դ. ԽԱԼԱԹԵԱՆՑԻՆ *)

Das Betragen ist ein Spiegel, in welchem jeder sein Bild zeigt›.

*) Տես «Արձագանք» № 141.

(Վարմունքը մի հայելի է, որի մէջ ամէն մարդ իրա պատկերը ցոյց է տալիս)։ Geothe. Die Wahlverwandschaften, Theil II, Cap. 5.

Գուցէ նա կարծի թէ ես նրա մասին կամենում եմ «ակնարկներ» անել։ Ո՛չ, պատուելի պարոնը կարող է հաւատալ լինել, որ ես ինչպէս «Մշակի» № 106, նոյնպէս և այժմ չեմ շեղուի ազնուութեան կանոններից։ Ես կամենում եմ ասել, թէ իրա օգտուելու սիստեմը ուրիշներին զրկած կը լինէր նրա եղանակով էմինի ձեռագիրը աշխատանքներից օգուտ քաղելու միջոցից։ Հետևաբար եթէ բանը հասնի «օձիք թափ տալուն», առաջին պատասխանատուն պէտք է լինի ինքը պ. Խալաթեանը, որովհետև 10 տարուայ ընթացքում նա եղել է էմինի «մտերիմ» աշակերտը։ Իսկ իմ տեսակէտից ոչ «օձիք բռնելու» և ոչ «օձիք թափ տալու» բան չկայ մեր վէճի մէջ։ Երբ հարց կամ վէճ է ծագում մի գիտնականի աշխատանքի մասին, ազնիւ մարդիկ չեն դիմի «օձիք բռնելուն», որ վայել չէ գիտութեան ներկայացուցչին, այլ կհետևեն պատուելի տիկին Վարվարա Իվանովնա Քանանեանի օրինակին, որ ժողովում է հանուցեալ Ռ. Պատկանեանի ձեռագիրը աշխատանքները և կամենում է տպագրել տալ հանգուցեալի անունը անմահացնելու և նրա որդոց վիճակը ապահովացնելու համար։ Իսկ մեր գրականութեան «պայծառափայլ աստղը», էմինի «յոյսը» և «ապաւէնը» բացի «օձիք բռնելուց» առժամանակ ուրիշ միջոց չէ գտել։ Լաւ կանի պատուելի պարոնը, որ այդ մասին էլ մի «մասնագիտական մօնօգրաֆիա» գրի ի վառս իրա գիտութեան։ Աֆֆարիմ գիտնական։

3, Պ. Խալաթեանը շեշտում է այն հարցը, որ ինքը պարապում է նախարարութեամբ։ Այո, գիտեմ. թէ և նա ըստ իր վարմունքի արժան չէ «եղբայրակից» անուանը, բայց չկամենալով խանգարել գիտնականների մէջ ընդունված սովորութիւնը, ասում եմ, որ իբրև գիտութեան եղբայրակից (collega) հոգով և սրտով ուրախ եմ, որ նա ընտրել է այդ հարցը։ Անհամբերութեամբ սպասում եմ նրա լոյս ընծայելուն։ Թէ չէ «Պաղար Փարպեցուց» «մասնագիտոբէնն» «կորկոտած» այն երևելի բարձի «կազմակերպութիւնը», որի վերայ նա քնում է և ժամանակ առ ժամանակ էմինի ուրուականից լսրտնում, «մասնագիտական» պատմութեան տեսակէտից արդէն վաղուց հնացել է և այս խօլերայի ժամանակ կարօտ է ախտահանութեան։ Գիտութիւնը մենաւաճառութիւն չէ, այլ ազատ ասպարէզ է։ Նրանով կարող է պարապել ամէն մի ցանկացող մարդ։

Ֆեօդալիզմը մի համաշխարհային երևոյթ է. մեր նախարարութիւնը նրա մի տեսակն է։ Ջատ հայ և օտար գիտնականները, որոնք այսպէս կամ այնպէս շփուել են հայոց պատմութեան հետ, իրանց չափով և տեսակէտից խօսել են մեր նախարարութեան մասին. — էմինը իրա չափով և տեսակէտից, պ. Կ. Եղեանը — իրա, Լանգլուան — իրա, հայր Ալիշանը — իրա, իմ յարգելի ուսուցիչ Մ. Կօվալեվսկին — իրա և այլն։ Եթէ մինչև անգամ պ. Խալաթեանը և ես, որ, ինչպէս ռուսերէն ասում են недѣля безъ году, մտել ենք գիտնականների շարքը, հետազբօսվում ենք (և հարկէ զանազան տեսակէտից) նախարարութիւնով, ես չեմ կարողանում հասկանալ, ինչու էմինը չէր կարող պարապել նոյն հարցով։ Իմ կարծիքով մինչև անգամ անվայել է հարց բարձրացնել այս մասին։ Կան մարդիկ (մեծ մասամբ այդպիսի տիպեր երևան են գալիս գիտնականների մէջ ևս), որոնք եթէ իրանք պարապում են մի հարցով, կարծում են, թէ մի ուրիշը չէր կարող և չի էլ կարող պարապել նրանով։ Նրանց աչքին երևում է միայն իրանց արածը և միայն իրանց աշխատանքը։ Իրանց նախորդների արածը նրանք հաւասարացնում են զրոյի։ Նրանց մէջ մեռած է այն սրբազան յարգանքը դէպի նախորդները, որ լատիներէն անուանում են «pietas»։ Ինքնամոլութիւնը հասնում է կոյրութեան և նրանք տեսնում են միմիայն իրանց «միակ աշխատանքը»։ Այդպիսի ինքնամոլ մարդկանց վերաբերութեամբ մարդ ակամայ կամենում է կրկնել ֆրանսիացիների առածը,—այն է quand l'âne ne porte qu'une cloche, il n'entend que le son de celle-ci (երբ աւանակի շլընքին կախ է արած միայն մի զանգակ, նա լսում է միայն նրա ձայնը)։ Մինչդեռ գիտութիւնը զարգանում է և առաջ գնում հազարաւոր մարդկանց ոյժով։ Ամէն մարդ ըստ իւր կարողութեան, ինչպէս Շիլլերն է ասում, դնում է «աւազահատը աւազահատի վերայ» (sandkorn auf sandkorn) և այդպիսով կառուցվում է գիտութեան տաճարը։

4, Վերադառնանք կրկին էմինին։ Էմինը պարապել է նախարարութեան կազմակերպութեամբ։ Գոնէ իմ խղճը ոչ մի կերպով չէ հաշտվում այն մրցքի հետ, որ նա իբր թէ չէ պարապել։ Կարդալով նրա ծանօթութիւնները, մարդ ակամայ զգում է դէպի այդ պատկառելի անձնաւորութիւնը մի առանձին յարգանք—pietas, այնքան անհուն է նրա էրուդիցիան։ Թէ նա մինչև 1858 թ. (այսինքն խորհրդաց թարգմանութեան լոյս ընծայելուց առաջ) պարապել է այդ հարցով, դա պարզ է, որովհետև մարդիկ կանխապէս պարապում են գրում և ապա լոյս ընծայում. այլապէս այդ ծանօթութիւնները և յաւելուածները խոմ ոնկի պէս յանկարծակի գետնի տակից դուրս չեկան։ Գուցէ պ. Խալաթեանը առաջ մի բան գրում է և յետոյ է պարապում և դրա համար «առանձին» «մասնագիտական» ձիրք ունի, դա ուրիշ հարց է։ Բացի սրանից, մենք ունեցել ենք մի վերին աստիճանի բարեխղճ և համեստ գործիչ, խօսքս Թիֆլիզեցի Իւրիյ Փեօդօրովիչ Հախվերդեանի մասին է։ Նա յայտնի է մի աշխատանքով, որ նուիրած է Թիֆլիզի համքարութիւնների իրաւաբանական կեանքի ուսումնասիրելուն. (Тифлисскіе Амкары Ю. Ахвердова, 1883, Тифлисъ)։

Նա մասնագիտութիւնով Թէ և բժիշկ է եղել, բայց 1850-նական թուականներին դեռ իշխան Վօրոնցովի փոխարքայութեան ժամանակ փոխարքայի առաջարկութեամբ ուսումնասիրում էր մեր համքարութիւնների կեանքը, որ նիւթ պատրաստէր նոր «Պօլօժենիէյի» համար։ Նա միշտ շփվում էր ժողովրդի հետ, ուսումնասիրում էր մեր հնութիւնները։ Հախվերդեանի և էմինի գործունէութեան մէջ մի տեսակ կապ կայ, որովհետև նոքա մանկութեան բարեկամներ և դասընկերներ են եղել։ Երկուսով պարապած են եղել համանման հարցերով. էմինը 1850 թ. լոյս է ընծայում «Վէպք հնոյն Հայաստանի աշխատանքը, և մենք տեսնում ենք, որ Հախվերդեանը, գուցէ նոյն էմինի խորհրդով, ուսումնասիրում է և 1852 թ. լոյս է ընծայում իրա «Պահաթ Նօվայ» աշխատանքը, որ նուիրած է նոյնպէս վէպերին, բայց աւելի նորագոյն ժամանակի։ Այդ կապը երկուի աշխատանքների մէջ երևում է Հախվերդեանի խօսքերից (Տես Պահաթ Նօվայ Դէորգայ Հախվերդեանի Մոսկուա 1852 թ. էջ 16 (յառաջաբան)։

Դեռ այն ժամանակ նա գտնում է մի գրքի կազմի մէջ մի մագաղաթ, որի վերայ գրած են եղել նախարարների ցուցակը։ Նա ուշարկում է այդ գօկումենտը իր քարեկամ էմինին և այս վերջինը տպագրել է իր յաւելուածների շարքում (տես Истор. Моисея Хоренскаго, стр. 358—360). ուրմն Հախվերդեանը գիտէր, որ էմինը պարապում է նախարարութեան վերաբերեալ հարցով և այս պատճառաւ ուշարկում է նրան իրա գիւտը։ Ուրմն էմինը հետաքրքրվել է ամեն մի գօկումենտով, որ կարող է լուսաբանել նախարարութեան կազմակերպութիւնը։

Եթէ նա պարապել է, ուրեմն ինչ զարմանալի բան կայ, որ նա մի փոքր աշխատանք գրած լինի։ Այն ընթերցողը, որ հետաքրքրվում է մեր վէճով, գուցէ չիշում է, ինչպէս ես հրաւիրեցի պ. Խալաթեանի ուշադրութիւնը էմինի ծանօթութեանց և յաւելուածի վերայ։ Բայց նա ընդհանուր կերպով պատասխանեց ինձ, թէ նա ինձանից

ԳԵՂԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՓԷԼԻԷՏՕՆ

ԳՈՅՈՒԹԵԱՆ ԿՌԻՒԸ *)

Վ. Է Գ

(Իրական կեանքից)

VI

Տիկին Մարթան ազատ էր թողել իւր աղջկան ամենի հետ զրոյց անելու, ծանօթանալու, բայց ծածուկ հետևում էր իւր աղջկան։ Սօնայի ոչ մի քայլը, ոչ մի մտադրութիւնը գաղտնիք չէր Մարթայի համար, մինչև անգամ Մարթան կարդում էր իւր աղջկայ մտքերը, գիտէր թէ նա ինչ է մտածում, ումն վրայ քաղցր կամ դառն աչքով է նայում։ Քայլ առ քայլ հետևում էր աղջկան և այնտեղ որտեղ տեսնում էր թէ ոչինչ չի դուրս գալ մէջտեղից—օգուտ չկայ, նա չետ էր քաշում իւր աղջկան, իսկ որտեղից գոնէ չուսոյ մի փոքր նշոյլ էր երևում, նա նրան առաջ էր քաշում, բայց այնպէս որ աղջիկն անգամ չէր իմանում թէ իւր մայրը դրդում է իրան։

Սօնայի և Միքայէլի աչքով յօնքով խօսելն էլ նրանից գաղտնի չմնաց. նա շատ շուտ գլխի ընկաւ, նկատեց այդ բանը, բայց լուռ մնաց, դեռ իւր մըտքումը ցաւեր ու բարձր արաւ, կշռեց Միքայէլին, թէ արդեօք Միքայէլը յարմար է իրեն փեսայ դառնալու, օգուտ կմի արդեօք իրան համար, եթէ Միքայէլը փեսայ դառնայ։ Մարթան սկսեց դաղտնապէս հետևել Միքայէլին, նրա դվաթը (նիւթական ոյժը) փորձելու։

Նա իմացաւ նրա ռոճկի քանակութիւնը, որ հասնում էր 40—50 մանէթի և քիթը վեր քաշեց։ Դրանով փոր չի կշտանայ, մտածեց նա։ Հարկաւոր էր անշարժ կալուածք, և այդ էլ գտաւ նա. տեղեկացաւ, որ Միքայէլը ծնողներ չունի և թէ իւր հայրենիքում ունի տուն և այգի, որոնք արժէին առնուազն 4—5000 մանէթի։ Ուրախացաւ Մարթան, տեսաւ որ Միքայէլի մէջ իւղ կայ, բոլորովին անհիւթ չէ և թէ իւր տեսակէտից վատ փեսացու չէ։

Այդ տեղեկութիւնները ժողովեց Մարթան և հանդիստ իւր բանին կացաւ, առանց լսաց անելու Սօնային թէ ինքը նրանց գաղտնիքը գիտէ։

Սպասենք, մտածեց ինքն իրան Մարթան, ինչ կայ շտապելու. այս մէկը ձեռքներից չփախցնենք, եթէ սրանից լաւը կը պատահի, հօ լաւ, իսկ եթէ չէ սրան էլ ձեռքներից չփախցնենք։

Այդպէս էր մտածում Մարթան, այն ինչ օրերը մինը միւսի ետևից թռչում էին արագ, իսկ սրտերը ստէպ ւտէպ իրար հետ խօսում, իրար միտք հասկանում, իրար գգւում, գգւում և համբուրւում։

Բայց մարդկանց աչքերից գաղտնի ոչինչ չի մնալ։ Որքան սրտերը լուռ խօսան, որքան նրանք ծածկեն իրենց սըրտերը, գաղտնի զրոյցը, այնու ամենայնիւ երկնասարդ սրտերի եռուն արիւնը, բորբոքուղ սրտերը նրանց կը մատնէ։

Սէրը բորբոքուեց թէ չէ, սիրող պատանիների աչքերն էլ ուրիշ բան չեն փնտրում բացի այն, ինչի վրայ որ մտածում են։ Նրանց աչքին էլ ոչ մի բան չի գալիս բացի սէրը։ Սէրն է, որ հուրհուրատում է նրանց աչքերում և սիրոյ այդ հուրհուրատելը գաղտնիք չէ մնում սրատես աչքերից, այլ է, որ մատնում է սիրողներին, գա է, այդ աչքերն են, որոնք բաց են անում սիրող սրտերի ներքին աշխարհը. . .

Եւ Մարթան էլ վախեցաւ, որ հարեւանները կըտեսնեն այդ բանը և թէ կըսկսուի զրոյցն ու բանբասանքը—կանացի անվերջ զրպարտանքը, և Մարթան մի օր կանգնեցրեց Նրան։

—Սօնա-ջան, ինչ է ես այս վերջին ժամանակ այդպէս տխուր։

—Տխուր, ես, մայրիկ, ամենևին տըխուր չեմ, պատասխանեց աղջիկը։

—Էլի, Սօնա ջան, մի բան կայ, ոչ ոք չէ բարկացրել քեզ, էլ ոչ երգում ես, էլ ոչ խօսում, էլ ոչ դրուստ ուտում. ինչ է պատահել քեզ, հոգիս, ասա, սիրուն աղջիկս։

—Ի՜հ, մայրիկ, ինչեր ես ասում, ինձ ոչ ոք բարկացրել է և ոչ էլ տխուր եմ։

—Էլի, Սօնա-ջան, դու մի գաղտնիք ունես և ինձանից թագցնում ես։

Սօնան կարմրեց. նա զգաց, որ մայրը գլխի է ընկել։

Ես ոչ մի գաղտնիք չունիմ, վճռապէս ասաց նա։

—Ինչպէս չունես, մինչ ես չգիտեմ, էլ ինչու ես ինձանից թագցնում, մինչ քո մօրը այդպէս ես սիրում։

—Ի՞նչ գաղտնիք, մայրիկ-ջան, ես քեզանից ինչ բան պէտք է թագցնեմ, ուրիշ ով ունիմ քեզանից աւելի։

—Դէ որ այդպէս է, ասա էլ մի թագցնի, ես հօ ամեն բան գիտեմ։

—Ի՞նչ, մայրիկ-ջան։

—Վարժապետին գուլ սիրում ես թէ չէ։

—Ի՜հ մայրիկ, այդպիսի բաներ մի խօսիր, ասաց Սօնան և քիչ մնաց լար։

—Ձի՜, ջահել ես, աղջիկս, կարող ես խաբուել, փորձանքների մէջ ընկնել, ինչ որ անում ես ինձ ասա, թէ չէ մի անզգուշ քայլ կանես և խօսելու առարկայ կըդառնանք, անուններս կըկոտրուի. հօ գիտես մեր հարևանների հալը, գրանք էլ այդ տեսակ բաների են բանդ։

—Ես ոչինչ չեմ արել, մայրիկ, որ խօսելու առարկայ դառնամ։

—Գիտեմ, գիտեմ, ոչինչ չես արել, բայց վարժապետի հետ աչք ու յօնքով ես խօսեցել. Ո՞վ է դա, որ դրա հետ ուզում ես կապուել, դա քո ամուսինը չի կարող դառնալ, գուր մտքիդ հանիր, ասաց Մարթան և սուր թափանցող հայեացք ձգեց աղջկայ վրայ։

Սօնան դողդողաց, կարմրեց, արիւնը գլուխը խփեց, նրա սիրտը բողոքեց այդ բանի դէմ և նա միայն ասաց.

—Ինչո՞ւ, մայրիկ։

—Ինչո՞ւ, շատ պարզ, որովհետև նա կին չի կարող պահել։

—Բայց նա խելօք տղայ է։

—Էլի կրկնում եմ, որ ներկայ ժամանակիս խելքը չի պահում մարդուն, այլ փողը։

Սօնան լուռ կացաւ և ոչինչ չպատասխանեց։ Նրա գիտակցութիւնը այնքան բարձր չէր հասնում որ կարողանար մօր այդ խօսքերին պատասխան տալ, նա կարծես համաձայնեց, հակառակ իւր սրտի, որ խելքը առանց փողի ոչինչ է։

—Այդպէս աղջիկս, դու վարժապետին մտքիցդ հանիր, դու պատճառ մի դառնայ, թող եթէ նա քեզ սիրում է, թող առաջարկութիւն անի, դրա համար ձև կայ, օրէնք կայ և ոչ թէ դու նրա գլուխը ընկիր։ Ինչ ես դարդ անում, քեզ նման սիրուն աղջիկը տանը չի մնայ, հազարաւոր երիտասարդներ քեզ տեսնելով խելքները թռցնում են։

Սօնան ոչինչ չպատասխանեց և մտածութեան մէջ ընկաւ։

V

Միքայէլը տանջւում էր. հետզհետէ նրա մտքի էութիւնը կենդրոնանում էր Սօնայի վրայ, նորանից դուրս էլ ոչինչ չէր վնտրում, ոչինչ չէր մտածում։ Հեռու, շատ հեռու մղուեցաւ կրթութեան դործը, մանկական աշխարհը, ամեն բան վանուեցաւ նրա գլխից և այդտեղ լայն ճաւալով նստեցին միայն սիրոյ մտապատկերները։

Նա երբեմն կանգ էր առնում, խելքը գլուխը ժողովում և մտածում իւր թղթականերին դեռ իշխան Վօրոնցովի փոխարքայութեան ժամանակ փոխարքայի առաջարկութեամբ ուսումնասիրում էր մեր համքարութիւնների կեանքը, որ նիւթ պատրաստէր նոր «Պօլօժենիէյի» համար։ Նա միշտ շփվում էր ժողովրդի հետ, ուսումնասիրում էր մեր հնութիւնները։ Հախվերդեանի և էմինի գործունէութեան մէջ մի տեսակ կապ կայ, որովհետև նոքա մանկութեան բարեկամներ և դասընկերներ են եղել։ Երկուսով պարապած են եղել համանման հարցերով. էմինը 1850 թ. լոյս է ընծայում «Վէպք հնոյն Հայաստանի աշխատանքը, և մենք տեսնում ենք, որ Հախվերդեանը, գուցէ նոյն էմինի խորհրդով, ուսումնասիրում է և 1852 թ. լոյս է ընծայում իրա «Պահաթ Նօվայ» աշխատանքը, որ նուիրած է նոյնպէս վէպերին, բայց աւելի նորագոյն ժամանակի։ Այդ կապը երկուի աշխատանքների մէջ երևում է Հախվերդեանի խօսքերից (Տես Պահաթ Նօվայ Դէորգայ Հախվերդեանի Մոսկուա 1852 թ. էջ 16 (յառաջաբան)։

Դեռ այն ժամանակ նա գտնում է մի գրքի կազմի մէջ մի մագաղաթ, որի վերայ գրած են եղել նախարարների ցուցակը։ Նա ուղարկում է այդ գօկումենտը իր քարեկամ էմինին և այս վերջինը տպագրել է իր յաւելուածների շարքում (տես Истор. Моисея Хоренскаго, стр. 358—360). ուրմն Հախվերդեանը գիտէր, որ էմինը պարապում է նախարարութեան վերաբերեալ հարցով և այս պատճառաւ ուշարկում է նրան իրա գիւտը։ Ուրմն էմինը հետաքրքրվել է ամեն մի գօկումենտով, որ կարող է լուսաբանել նախարարութեան կազմակերպութիւնը։

Եթէ նա պարապել է, ուրեմն ինչ զարմանալի բան կայ, որ նա մի փոքր աշխատանք գրած լինի։ Այն ընթերցողը, որ հետաքրքրվում է մեր վէճով, գուցէ չիշում է, ինչպէս ես հրաւիրեցի պ. Խալաթեանի ուշադրութիւնը էմինի ծանօթութեանց և յաւելուածի վերայ։ Բայց նա ընդհանուր կերպով պատասխանեց ինձ, թէ նա ինձանից

ist dasselbe, ич. Іюлей-творительницы, ич. Іюлей-творительницы, ибо ими, по мнѣнію Ламанскаго, «дѣлается Іюлей-творительницею и Іюлея-творительница». Въ Іюлеѣ-творительницѣ, по Ламанскому, «ударение на послѣднемъ слогѣ, какъ и въ Іюлеѣ-творительницѣ». Такъ ли это? Не знаю. Но, по-моему, Іюлеѣ-творительница, Іюлеѣ-творительницы, Іюлеѣ-творительницѣ, Іюлеѣ-творительницу, Іюлеѣ-творительницею, Іюлеѣ-творительницѣ, Іюлеѣ-творительницы, Іюлеѣ-творительницамъ, Іюлеѣ-творительницъ, Іюлеѣ-творительницами, Іюлеѣ-творительницахъ звучитъ не хуже, чѣмъ Іюлеѣ-творительница, Іюлеѣ-творительницы, Іюлеѣ-творительницѣ, Іюлеѣ-творительницу, Іюлеѣ-творительницею, Іюлеѣ-творительницѣ, Іюлеѣ-творительницы, Іюлеѣ-творительницамъ, Іюлеѣ-творительницъ, Іюлеѣ-творительницами, Іюлеѣ-творительницахъ. Такъ что, по-моему, Ламанскій напрасно ставитъ ударение на послѣдній слогъ въ Іюлеѣ-творительницѣ, Іюлеѣ-творительницамъ, Іюлеѣ-творительницами, Іюлеѣ-творительницахъ.

Ламанскій говоритъ, что «Іюлеѣ-творительница, Іюлеѣ-творительницы, Іюлеѣ-творительницѣ, Іюлеѣ-творительницу, Іюлеѣ-творительницею, Іюлеѣ-творительницѣ, Іюлеѣ-творительницы, Іюлеѣ-творительницамъ, Іюлеѣ-творительницъ, Іюлеѣ-творительницами, Іюлеѣ-творительницахъ» «звучитъ какъ-то странно и неловко». Не знаю, почему. Можетъ быть, потому, что Ламанскій привыкъ къ Іюлеѣ-творительницѣ, Іюлеѣ-творительницамъ, Іюлеѣ-творительницами, Іюлеѣ-творительницахъ, а къ Іюлеѣ-творительница, Іюлеѣ-творительницы, Іюлеѣ-творительницѣ, Іюлеѣ-творительницу, Іюлеѣ-творительницею, Іюлеѣ-творительницѣ, Іюлеѣ-творительницы, Іюлеѣ-творительницамъ, Іюлеѣ-творительницъ, Іюлеѣ-творительницами, Іюлеѣ-творительницахъ привыкъ не успѣлъ. Привыкнетъ, и тогда ему будетъ звучать не Іюлеѣ-творительница, Іюлеѣ-творительницы, Іюлеѣ-творительницѣ, Іюлеѣ-творительницу, Іюлеѣ-творительницею, Іюлеѣ-творительницѣ, Іюлеѣ-творительницы, Іюлеѣ-творительницамъ, Іюлеѣ-творительницъ, Іюлеѣ-творительницами, Іюлеѣ-творительницахъ, а Іюлеѣ-творительница, Іюлеѣ-творительницы, Іюлеѣ-творительницѣ, Іюлеѣ-творительницу, Іюлеѣ-творительницею, Іюлеѣ-творительницѣ, Іюлеѣ-творительницы, Іюлеѣ-творительницамъ, Іюлеѣ-творительницъ, Іюлеѣ-творительницами, Іюлеѣ-творительницахъ.

Ламанскій говоритъ, что 3-ѣ лица мн. ч. Въ прекрасномъ переводѣ Ѳ. Х. и Ст. Ѳ. «Der Pass ist gross, der Casus macht mich lachen» (Смѣшной падежъ длинный) и Ѳ. Х. и Ст. Ѳ. «Паспортъ великъ, падежъ смѣшитъ меня» (Паспортъ великъ, падежъ смѣшитъ меня

Ա. ՊՇԻՇԵՆՑԻ

(Վերջ)

— Ինչպե՞ս։

Ա. Պշիշենցի (վարի շաքսախոզ)

(Շարունակելի)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԱՎԱՌԻ ՀՈՒՇԱՐԱՆ

Տպագրված 3-րդ։

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՀԱՏՈՐ։—Ելած Թումանի Հովհաննէս Թումանեանի հրատարակութեան։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԱՎԱՌԻ ՀՈՒՇԱՐԱՆ

«ՈՒՂՂԱՄԻՏ»

Վաճառվում է Ղազարոս Ղազարեանի մօտ։

Ա. Ե.

Լօռեցու 10 փարեզոց տարէ . . 100 10
Ելեվլեվի 100 տարիք — . . . 49 10
Փարքի 100 փիսիկ — . . . 39 80

Ա. ՊՇԻՇԵՆՑԻ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ելեւէջներով 1-ին։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ

Ա. Ա. Տէր-Վարդանեան։ Ա. Ա. Տէր-Վարդանեան։ Ա. Ա. Տէր-Վարդանեան։

Ոսկին	—	—	արժէ . . 8 02
Մաքսային կտրօններ	—	—	. . 160 75
Արծաթ	—	—	. . 1 10
Բօրսային գեղջ	—	—	4% 5½—%
Պետ. բանկի 5% տոմս 1 հրջանի			103 25
— — — 2-րդ	—	—	103 25
— — — 3-րդ	—	—	› — ›
— — — 4-րդ	—	—	› — ›
— — — 5-րդ	—	—	› — ›
— — — 6-րդ	—	—	103 —
6% ոսկեայ բէնտա			165 50
4% ոսկեայ փոխառութիւն . .			— —
Արևելեան 5% փոխառ. 1-ին հրջ.			— —
— — — 2-րդ	—	—	102 75
— — — 3-րդ	—	—	105 12
Ներքին 5% առաջին փոխառ.			242 —
— — երկրորդ	—	—	222 —
Պետական. երկաթուղային բէնտա			104 25
5½ բէնտա			— —
4% Ներքին փոխառութեան.			94 87
5% գրաւ. թղթ. Ագն. կալ. բանկի.			101 87
Ընդ. Ագն. կալ. բանկի խաղարկութեան գրաւ. թղթ. . .			193 —
Պետերբուրգի քաղաքային վարկի ընկերութ. պարտատոմսեր			101 87
Մոսկուայի քաղ. վարկի պարտատոմսեր	—	—	101 50
Օդեսայի	—	—	102 —
Թիֆլիզի	—	—	98 50
Գրաւ. թղթ. Թիֆլ. կալ. բանկ.			102 —
— — Ռուբլային			102 —

Բօրսայի տրամադրութիւնը ջամուր է։

Խմբագիր-Հրատարակիչ՝
ԱՐԳՈՒՐ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Մարգատար գնացքը Թիֆլիզից Բաթում դուրս է գնում առաւօտեան ժ. 9-ին 30 ր. և Բաթում հասնում է երեկոյեան ժ. 9-ին 45 ր.։

Փոստային գնացքը Թիֆլիզից Բաթում դուրս է գնում ցերեկուայ ժ. 6-ին 20 ր.։

Փոստային գնացքը Թիֆլիզից Բաթում դուրս է գնում երեկոյեան ժ. 6-ին 50 ր. և Բաթում հասնում է առաւօտեան ժ. 8-ին 15 ր.։

Մարգատար գնացքը Բաթումից Թիֆլիզ դուրս է գալիս առաւօտեան ժ. 9-ին 45 ր. և Թիֆլիզ հասնում է երեկոյեան ժ. 9-ին 52 ր.։

Փոստային գնացքը Բաթումից Թիֆլիզ դուրս է գնում գիշերուայ ժ. 11-ին 25 ր. և Թիֆլիզ է հասնում ցերեկուայ ժ. 12-ին 25 ր.։

Փոստային գնացքը Բաթումից Թիֆլիզ դուրս է գալիս գիշերուայ ժ. 11-ին 10 ր. և Թիֆլիզ հասնում է ցերեկուայ ժ. 5-ին 50 ր.։

ՓՕՍՏԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՎՐՑ ՊԱՏԵՐԲԱՋԻԿԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՎ

—

Թիֆլիզից՝ հինգ հոգու տեղ ունեցող կառքը ուղևորվում է առաւօտեան 7 ժամին, գիշերում է Մլէթի կայարանում. Վլադիկավկազ-է հասնում հետեւեալ օրը ժամը 7-ին երեկոյեան։

Նոյն տեսակ կառք ուղևորվում է նաև 9 ժամին առաւօտեան, գիշերում է Պասանաուր կայարանում. իսկ տեղ է հասնում հետեւեալ օրը 10 ժամին գիշերուայ։

Վեց հոգու տեղ ունեցող հանրակառքը (օմնիբուս) ուղևորվում է կէսօրից յետոյ ժամը 3-ին և առանց գիշերելու տեղ է հասնում հետեւեալ օրը ժամը 7-ին երեկոյեան։

Նոյն տեսակ կառք ուղևորվում է կէսօրից յետոյ ժամը 5-ին, նոյնպէս առանց գիշերելու տեղ է հասնում հետեւեալ օրը 9 ժամին երեկոյեան։

Վլադիկավկազից՝ հինգ հոգու տեղ ունեցող կառքը ուղևորվում է առաւօտեան ժամը 7-ին, գիշերում է Մլէթի կայարանում. Թիֆլիզ է հասնում հետեւեալ օրը ժամը 7½-ին երեկոյեան։

Նոյն տեսակ կառք ուղևորվում է առաւօտեան 9 ժամին, գիշերում է Գուդաուր, տեղ է հասնում հետեւեալ օրը 9 ժամին երեկոյեան։

Վեց հոգու տեղ ունեցող հանրակառքը (օմնիբուս) ուղևորվում է կէսօրից յետոյ ժամը 3-ին և առանց գիշերելու տեղ է հասնում հետեւեալ օրը 7 ժամին երեկոյեան։

Նոյն տեսակ կառք ուղևորվում է կէսօրից յետոյ ժամը 5-ին և առանց գիշերելու տեղ է հասնում հետեւեալ օրը 8½ ժամին երեկոյեան։

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ԶՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

—

Ամէն շաբաթ շոգենաւերի երթեւեկութիւն Բաթումի, Օդեսայի եւ Կ. Պոլսի միջեւ։

Բաթումից գնում է գնում.

Երեքշաբթի օրերը, ցերեկուայ ժամը 4-ին, ուղիղ ընթացքով Սուխումի և Նովոռոսիյսկի վրայով։

Հինգշաբթի օրերը, ցերեկուայ ժամը 4-ին, ուղիղ ընթացքով Նովոռոսիյսկի վրայով։

Կիւրակի օրերը, գիշերուայ ժամը 2-ին (շաբաթ գիշերը լոյս կիրակի), շրջանառու ընթացքով բոլոր նաւահանգիստները։

Բաթում է հասնում.

Չերեքշաբթի օրերը առաւօտեան, ուղիղ ընթացքով Կերչի և Նովոռոսիյսկի վրայով։

Ուրբաթ օրերը երեկոյեան, շրջանառու ընթացքով բոլոր նաւահանգիստներով։

Կիւրակի օրերը գիշերուայ 12-ի ժամին, ուղիղ ընթացքով Նովոռոսիյսկի և Սուխումի վրայով։

Փոթի է գնում.

Փոստային-մարդատար շոգենաւը Օդեսայից ուրբաթ օրերը, կիւրակի օրերը գնում է Սուխում, Նովոռոսիյսկ, Տուապսէ, Սեւաստոպոլ, Եալթա, Կաֆա, Կերչ, Թէոդոսիա, Եէյսկ, Ռոստով, Թագանրոգ, Մարիուպոլ, Գենիչեսկ, Եէյսկ, Կրասնոդար, Տամանի, Կերչ, Ենիքալէ, Թէոդոսիա, Կաֆա, Եալթա, Սեւաստոպոլ, Եվպատորիա, Նովոռոսիյսկ, Սուխում, Փոթի, Բաթում, Տրապիզոն, Սամսուն, Կոստանդնուպոլիս։

Փոթի է հասնում.

Փոստային-մարդատար շոգենաւը Օդեսայից ուրբաթ օրերը ցերեկով, իսկ կիւրակի օրերը Բաթումից լուսաբացին։

Ապրանքներ ընդունում.

Բաթումից գնում է գնում հինգշաբթի օրերը, ցերեկուայ 2 ժամին, Փոթիի վրայով բոլոր նաւահանգիստները։

Բաթումից հասնում է հինգշաբթի օրերը կէսօրին մօտ Փոթիի վրայով։

Փոթիից գնում է գնում ուրբաթ օրերը, գործը վերջացնելուց յետոյ, դէպի Օդեսա, իսկ հինգշաբթի օրերը առաւօտեան 9 ժամին դէպի Բաթում։

Փոթի է հասնում երկուշաբթի օրերը ցերեկով Օդեսայից, իսկ ուրբաթ օրերը երեկոյեան 6 ժամին Բաթումից։

Ապրանքաքարի մարդատար նաւերի վրայ II և III կարգի համար ուղևորներն ընդունվում առանց ուտելիք տալու։

Ընկերութեան պրահանակը գտնվում է Թիֆլիզի Կալուածական Բանկի գալերէյում № № 117 և 118։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

ԹԻՖԼԻԶԻ ԱՐՖՈՒՆԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆՈՒՄ

Երկուշաբթի, դեկտեմբերի 7-ին,
ՀԱՅ ԴԵՐԱՍԱՆԱԿԱՆ ՄԾՏԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԸ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

Մասնակցութեամբ պ. Գ. ՄԻՒՐՂԵԱՆԻ

Ի ՆՊԱՍՏ
Պ. ԱՐԱՔՍԵԱՆԻ

ՊԼՊՕ

Կամ. 3 ար., հեղ. Գ. Սունդուկեանի։

Կըմասնակցեն՝
տ. տ. Մելիքեան, Փառանձեմ օր. Վարդուհի, պ. պ. Արաքսեան, Պետրոսեան, Աբրահամեան, Միրզաեան, Պարոն-Սարգսեան Հաս.-Ջալալեան։

Տեղերի գինը սովորականն է։

ՍԿԻԶԲՆ Է 7½ ԺԱՄԻՆ

(136) (2—2)

Սեպտեմբերի 1-ից Երևանեան հրապարակի վրայ, քաղաքային տանը, դեղավաճառանոցին կից

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԴԵՂԱՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐԻ ՊԱՀԵՍ

Մ. Ի. ԱՂՄՈՒՐՕՎԻ

(78) (100—24)

ԴՕՆՆԷՐ ԵՒ ԼԱՑՅ

ԺԻՐԱՐԴՈՎՍԿՈՒ ՄԱՆՈՒՖԱԿՏՈՒՐԱՅԻ ԽԱՆՈՒԹ

Դվօրցովի փողոց, կալուածական բանկի քարավանատուն

ՍՏԱՑՈՒԱԾ Է

ՔԱԹԱՆ, ՍԵՂԸՆԻ ԺԵՐՄԱԿԵՂԷՆ

կանանց և տղամարդկանց համար ճերմակեղէն։ Բրդեայ և մետաքսեայ վերմակներ։

ՕԺԻՏ

(124) (20—6)

ՍԱՐԱՏՈՎԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐԻ

ՍԱՐՊԻՆԿՆԵՐԻ ԽԱՆՈՒԹ

(Թիֆլիզ, Սօլօլակի փողոց, տուն Ագաբաբեանցի)

ԱՒԵՏՍՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

«Ա. ՔԵՆԴԷՐ և ՈՐԴԻՔ, Ա. ՍՏԵՊԱՆՈՎ և Վ. ՔԵՆԴԷՐ»

ՍԱՐՊԻՆԿԱՆ կտաւի մի ընտիր տեսակն է, որ ձեռքով է գործվում նոյնը անգլիական բամբակեայ մաածից. տեսքով շատ նման է բատիստի և զեփիւռի, իսկ արժանաւորութեամբ և գոյների դիմացկունութեամբ գերազանց է նրանցից։

ՍԱՐՊԻՆԿԱՅԻՑ կարում են կանանց համար շատ գեղեցիկ, թեթև դերձաններ, կապօտներ, կօֆտաներ, ցերեկուայ և գիշերուայ շապիկներ, երեխայոց համար շորեր և տղամարդոց համար շատ վայելուչ շապիկներ։

Գները գործարանի գներ են. արշինը 12-էն մինչև 45 կոպէկ։

Այն օտարաքաղաքացիք, որոնք ցանկանում են ունենալ մեր կտաւները կարող են նմուշներ պահանջել, ուղարկելով ապահովեալ նամակով երեք օթը կոպէկանոց մարկա։

Պ. Պ. ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐԻ ԻՒՐԱՄԱՐ ԱՌԱՆՁԻՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

(127) (18—6)

Թիֆլիզի Հայոց Հրատարակչական Ընկերութեան վարչութիւնը յայտնում է, որ իւր հրատարակութեամբ ժամուկի տակից դուրս են եկել և վաճառվում են Ընկերութեան գրասենեակում և Կենդրոնական գրավաճառանոցում հետեւեալ նոր գրքերը.

	Ռ.	կ.
№№ 47 Հոսհոսի ձեռատետրը, Պատմ մը Պօլսոյ թաղերուն մէջ, Յ. Պարոնեանի.	1	—
50 Սամսոյ Ծուխը, Գաբեգին սարկաւագի	—50	
51. Ջաւախքի բուրմունք, Ե. Լալայեանի	—25	
52. Գաստիարակութիւն Սպենսերի.	1	—
53. Մըռռան, Շմիդտի	—20	
54. Խան-Միրան, Սէյլանի	—20	
55. Տարաս-Բուլբա, Գոգոլի	—40	
57. Երկու քոյր, Ղ. Աղայեանի	—25	
58. Դրախտի ընտանիք, Խրիմեան Հայրիկի	—60	
59. Սիրաք և Սամուէլ, Խրիմեան Հայրիկի	—50	
60. Փորձանքների բժշկարան, Բրօքէրի	—20	
61. Մակբեթ, Շէքսպիրի.	—50	

Գրավաճառները կանխիկ վճարելով օգտվում են 20% զեղջով. ճանապարհածախսը Ընկերութեան վրայ է։

(120) (5—5)

Ոսկի մեդալ Թիֆլիզ 1889 թ. — Ոսկի մեդալ Կազան 1890 թ.

Դ. Զ. ՍԱՌԱՋԵԻ

ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐ

ԹԻՖԼԻԶՈՒՄ

ՀԱՅԻ ԱՐԱՂ, ՍՊԻՐՏ, ԿՕՆԵԱԿ, ՌՕՄ ԵՒ ԶԱՆԱԶԱՆ ԼԻԿԵՕՐՆԵՐ։

Պէտք է դիմել.—Въ главную контору Д. З. Сарайжева въ Тифлисѣ.

(117) (50—11)

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԴԵՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ՎԱՃԱՌՈՒՄԱՆ

Դեղագործական և կոսմետիքական ապրանքներ։

ԱԽՏԱՆԻՇ ՄԻԶՈՑՆԵՐ. լիզոլ, կարբօլեան թթուտ բնական և պտած, քլորային կիներ, երկաթեայ արջասպ, մարդանցի թթուտաձին, ծծումբ, կրէօլին.

Վերմօրելի հիդրօպուլտեր և ախտահանութեան զանազան սիստեմների սրսկիչներ։

ՔԱՑԱԽԻ ԷՍԵՆՑԻԱ ամենալաւ տեսակի։

«ԿԱՑԾԱԿ» ամենալաւ փոշի մետաղների մաքրելու համար, յատուկ պատրաստած մեր գործարանում. արկղիկներով և ծրարներով ¼, և կէս փունտանոց։

ԱՆԽԱՒՈՒՆ ԼԱԿՐԻՑԱ, սեպհական շոգեգործարանի։

ՆԱԽԶՈՒՄ Է ՄԵԾ ՈՒՇ ՓՈՒՐ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

Գրասենեակը և պահեստները Թիֆլիզում, Մեծ Վօդօվօզնի փողոց, սեպհական տանը։

Ունի հաղուստ բաժանմունք։

(118) (50—10)

Մ Ր Յ Ո Ղ

„ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ“

(ВѢНСКІЙ МАГАЗИНЪ)

Գօլօվինսկից պրօսպ., Առաջին գիմնազիայի հանդէպ, տուն Մգիվանիի

Ստացել ենք ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ աշնանային և ձմերային ՏՂԱՄԱՐԴԱԿԱՆ ԵՒ ԵՐԵԽԱՅԻՈՑ ՊԱՏՐԱՍՏԻ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ ամենավերջին ձևի։

Գները՝ ամենքին մատչելի են և անհամեմատ աելի աժան՝ քան անցեալ տարինները։

Խօսքովի պէտք եղ բայներ։

(82) (40—30)

Ք Ի Ֆ Լ Ի Զ Ո Ի Մ

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ

ԹԻՖԼԻԶԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՎԱՐԿԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

31-ն Դեկտեմբերի 1892 թ.

ՊԱՀԱՆՋԱԳԻՐ

I Անդամներ 1047		4,266,400—	
Անդամավճարները հանած . . .		852,860—	3,413,540 —
II Դրամարկղ			66,033 47
III Ընթացիկ հաշիւ Պետ. բանկ. բ.			100,894 40
IV Զեղչումն (Disconto) մուրհակաց երկու ստորագրութեամբ .			2,184,416 88
V Զեղչ. տոկ. թղ. կարօնների և այլն			18,945 —
VI Զեղչումն սօլօ—մուրհակների գրաւականով			
ա) պետութեան ոչ ապահովեալ արժէթղթերի	13,000—		
բ) ապրանքների	14,275—		
գ) անշարժ կալուածքների	183,515—	56?,727	—
VII Փոխատուութիւն գրաւականով			
ա) Պետութեան ապահ. տոկ. թղ. . .	571,910—		
բ) ‹ ոչ › ‹ › .	14,970—		
գ) ապրանքների	4,500—		
դ) Ոսկւոյ և արծաթի		581,380	—
VIII Առանձնական ընթացիկ հաշիւներ . . .		784,792	46
IX Պահեստի գրամագլխին պատկ. տոկոս. թղթեր . . .		104,961	40
X Ընկերութեան պատկանեալ արժէթղթեր		47,265	14
XI Թղթակիցներ՝			
ա) Նոցա հաշիւը (Loro)	817,364 02		
Ընկերութեան հաշիւը (Nostro) .	3,261,450 10	4,078,814	12
XII Հողբուրած մուրհակներ		5,978	27
XIII Պայմանաժամ. անցուցած փոդատ.		34,800	—
XIV Մուրհակի և դրոշմակիր թղթեր.		3,099	70
XV Ընթացիկ ծախսեր		45,886	61
XVI Յետ ստացուելիք ծախսեր		9,708	93
XVII Կահ կարասիք և սկզբն. ծախսեր		3,846	14
XVIII Փոխանցիկ գումարներ		34,321	53
	Ր. Կ.	12,098,411	05

ՊԱՐՏՔ

I Ապահովութեան դրամագլուխ			3,413,540 —
II Հիմնական դրամագլուխ			852,860 —
III Պահեստի դրամագլուխ			105,350 27
IV Ծաժնդակութեան դրամագլուխ ծառայողների համար . . .			4,572 60
V Դրամական աւանդներ՝			
ա) Ընթացիկ հաշուով հասարակ . . .	369,351 57		
բ) ‹ › պայմանաւոր . .	627,412 51		
2) Պայմանաժողով՝			
ա) Ընկերութեան անդամներից . . .	227,641 —		
բ) Օտար անձինքներից	1,585,795 39		
3) ցպահանջ			
ա. Ընկերութեան անդամներից . . .	16,787 —		
օտար անձինքներից	502,678 40	3,329,665	87
VI Պետ. բանկ. զեղջ. մուրհակներ		— —	—
VII Մասնաւոր ընթացիկ հաշիւ պետ. բան. մուրհակներով . .		— —	—
արժէթղթերով . .		— —	—
VIII Ընկերութ. փոխադրութեամբ ստացած հասանելի գումարներ .		133,300	14
IX Թղթակիցներ			
ա) Նոցա հաշիւը (Loro)	874,238 57		
բ) Ընկերութեան հաշիւը (Nostro) . .	3,037,606 57	3,911,845	14
X Չը վճարուած դիվիդենդ		14,420	48
XI Չը վճարուած տոկոսներ աւանդների և ընթաց. հաշիւների .		88,358	52
XII Փոխանցիկ գումարներ		27,531	79
XIII Հանումներ ըստ 16-րդ յօդ. տրամադր.		25,416	81
XIV Ստացուած տոկոսներ և յանձնարարականներ		188,838	73
XV 5% պետական հարկ դրամագլխներից		2,710	70
XVI Զուտ արդիւնք		— —	—
	Ր. Կ.	12,098,411	05

Дозволено цензурою, Тифлисъ, 5 Декабря 1892 года.

Տպարան Յ. Մարտիրոսեանցի։

Типография И. Мартиросіанца, на Орбел. ул. д. № 1—2